

Inzicht in kosten zorg leidt tot lagere tarieven

Ingrijpen nodig indien ziekenhuizen nalaten om kostprijzen per behandeling in kaart te brengen

Koen Perik

Volgens Menzis-topman Roger van Boxtel zijn verzekeraars en ziekenhuizen niet in staat om achteraf te zeggen wat een behandeling heeft gekost (FD, 17/5).

Diverse behandelingen in ziekenhuizen hebben volgens de opeenvolgende declaratiesystemen DBC en DOT een tarief dat vergelijkbaar is met de waarde van een nieuwe iPad3 of een BMW 318i. Maar waar de financiële afdeling van de Apple of BMW ieder type zal kunnen narekenen, is dit binnen een ziekenhuis blijkbaar niet mogelijk of niet nodig. Hoe kan het dat je niet achteraf weet en wilt weten hoeveel iets kost? Dat zit zo.

In veel bedrijven en bij veel overheden is tot voor kort nauwelijks noodzaak geweest voor kostprijzen per product of dienst. Zo waren financiële instellingen in het verleden gemakkelijk in staat winst te maken, en zorgde de gereuleerde markt bij de energiebedrijven dat er geen concurrentie was. Ook ziekenhuizen zijn eenvoudigweg rijk genoeg geweest om niet steeds naar het rendement en kostprijs van producten te kijken. Of goed te budgetteren. Als monopolisten bepaalden zij de tarieven.

Organisaties die in een vrije markt opereren daarentegen, kunnen eenvoudig niet anders dan hun administratie en kostprijzen op orde hebben. Bij handels- en productiebedrijven, bijvoorbeeld, is het al decennia lang gebruikelijk om de overheadkosten door te lichten, en verliesgevende producten af te stoten.

De tarieven in de zorg zijn echter niet gebaseerd op marktprijzen; er is geen markt en die is er in de zorg ook nooit geweest. Maar ze zijn ook niet gebaseerd op kostprijzen, zoals de topman van Menzis terecht stelt. Het is bepaald bangstigend, want wat is dan de basis van tarieven?

Wat ook niet helpt is de manier waarop er in ziekenhuizen naar de financiële discipline wordt gekeken. De financiële functie — met andere woorden de cfo en controllers — binnen ziekenhuizen kan haar rol als bedrijfseconoom niet innemen. De financieel directeur en de controllers worden in praktijk door art-

Een chirurg in Nijmegen vult een formulier in voordat hij aan de operatie begint. Ernaast ligt het patiëntendossier. FOTO:HH

sen en bestuurders in de categorie boekhouder geplaatst. Kostenbeheersing en de wens om patiënten centraal te stellen vereisen transparantie en 'open books' ten aanzien van kostprijzen, marges en tarieven. Cfo en controllers zijn als gevolg van hun positie echter niet in staat om het huishoudboekje van het ziekenhuis open te doen.

Het berekenen van kostprijzen is niet zo moeilijk. Maar dan moet je het als bedrijfstuk wel zelf willen.

Minister Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) kan ook

Minister kan kiezen uit verschillende scenario's als ze in deze zittingsperiode resultaat wil

besluiten het sneller te regelen, mocht ze vinden dat het te lang duurt als ze het aan de ziekenhuizen zelf overlaat. Als ze in haar huidige zittingsperiode resultaat wil kan de minister uit verschillende scenario's kiezen.

Aan de ene kant van het spectrum ligt een 'open venster-methode' waarbij wel enige, maar beperkte eisen worden gesteld aan ziekenhuizen over de wijze waarop kostprijzen en tarieven tot stand dienen te komen. Aan de andere kant van het spectrum ligt een gesloten norm voor ziekenhuizen waartoe kan worden besloten. Hierbij zou toezichthouder de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) ten opzichte van ziekenhuizen een vergelijkbare rol spelen als telecomwaakhond Opta (die in april officieel is opgegaan in de Autoriteit Consument & Markt) in het verleden deed ten opzichte van bijvoor-

beeld KPN. De NZa zou in dit geval de berekening van kostprijzen en tarieven door ziekenhuizen daadwerkelijk uit kunnen dagen.

Individuele grote en kleine, en vooral publieke ziekenhuizen zullen nog decennia nodig hebben om zich te vormen van budgetgestuurde naar bedrijfseconomisch gestuurde organisaties.

Het is daarom de hoogste tijd voor een discussie over de verdere rol van het ministerie van VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit bij de totstandkoming van eenvoudige en begrijpelijke kostprijzen en tarieven.

Drs. Koen L.M. Perik RC is partner bij SIS Finance. Het bedrijf adviseerde minister De Jager in 2011 over het inmiddels wettelijk verplichte kostprijsmodel voor banken en verzekeraars.

